

gevangenenbureau zich veelal beperkte tot het doorgeven van de achternaam en dat de Japanners soms een voorvoegsel als 'Van' aanzagen voor die achternaam.

Over de plaatsen waar de krijgsgevangenen zich bevonden, werd onvolledige informatie verstrekt – het gevolg was dat de betrokken regeringen aan het einde van de oorlog niet precies wisten waar haar krijgsgevangenen waren en om welke aantallen het ging. Dat wisten zij evenmin tijdens de oorlog en dat maakte het verzenden van hulpgoederen er niet gemakkelijker op.

Als gevolg van de Japanse tegenwerking zijn er in totaal slechts vier zendingen geweest die alle zowel voor de krijgsgevangenen als voor de geïnterneerden bestemd waren (op de ontvangst van pakketten door de in Indië geïnterneerden komen wij in het volgende hoofdstuk terug).¹ Drie zendingen werden meegenomen door de Japanse schepen die voor uitwisseling bestemde Geallieerde burgers hadden vervoerd: twee schepen naar Lourenço Marques, één in juli, één in september '42, één schip naar Goa, in oktober '43. Het eerste schip uit Lourenço Marques vervoerde als giften van het Amerikaanse, Canadese en Zuidafrikaanse Rode Kruis, naast andere hulpgoederen, ca. 20 000 voedselpakketten, elk van ca. 5 kilo, waarvan de helft naar Singapore, de helft naar Japan werd verscheept. Het was maar een kleine zending. De tweede, die door het tweede schip uit Lourenço Marques werd meegenomen, was groter: tot de giften van het Britse, het Zuidafrikaanse en het Australische Rode Kruis behoorden nu ca. 140 000 voedselpakketten waarvan, door de bemoeienissen van de Nederlandse autoriteiten te Londen, 40% bestemd was voor de gevangenen in Nederlands-Indië – de rest moest elders in het *Nanjo*-gebied worden verdeeld. Dat laatste geschiedde niet: de Japanners stuurden een deel van die 60% naar Hongkong, een deel naar Manila, een deel naar Japan. Het schip dat naar Goa voer, tenslotte, nam o.m. 140 000 voedselpakketten mee, giften van het Amerikaanse en het Canadese Rode Kruis; de helft werd in Manila, de helft in Japan gelost.

Het was alles bijeen maar bitter weinig – mede namens de andere Geallieerde regeringen bleef de Amerikaanse er op aandringen dat Japan grote zendingen met regelmaat zou toelaten. Na lang talmen ging de Japanse regering hier accoord mee. Er werd een fonds gevormd waarin de Amerikaanse, de Britse en de Nederlandse regering elk een miljoen dollar stortten en er werden door Amerikaanse schepen die (onder

¹ Wij ontleen onze gegevens aan dr. D. van Velden: *De Japanse interneringskampen voor burgers in de Tweede Wereldoorlog*, pag. 169 e.v.